

Hoe we in Rehoboth met Artificiële Intelligentie (AI) omgaan

Evangelische Christengemeente Rehoboth – Juli 2025

1. Inleiding

AI staat voor artificiële intelligentie: software die menselijk denken kunstmatig nabootst. De opkomst van AI gaat snel en raakt steeds meer domeinen van het maatschappelijk leven, ook het gemeentelven. Dit document beschrijft het standpunt van gemeente Rehoboth over hoe wij hier als gemeente mee om moeten gaan.

Wat is AI?

AI is computersoftware die computers leert om zelf te 'denken', of iets wat daar sterk op lijkt. AI kan teksten (en preken) schrijven, teksten analyseren en vertalen, vragen beantwoorden, afbeeldingen maken, softwarecode schrijven, zelfstandig beslissingen nemen en daarmee bepaalde werkprocessen, machines en apparaten aansturen. AI kan gebruik maken van alle informatie op het internet, maar wordt ook door AI-leveranciers met eigen informatie en instructies gevoed. De interne werking is zo complex dat het voor geen mens meer is te doorgronden.

Is AI echt intelligent?

Eigenlijk niet. AI herkent patronen in gegevens, maar begrijpt niets. Het heeft geen bewustzijn, geen gevoel en geen gezond verstand. Het doet intelligentie na zonder zelf intelligent te zijn. Intern werkt het op basis van complexe taalmodellen, kans- en waarschijnlijkheidsberekeningen (algoritmes). Een AI die perfecte preken schrijft, snapt dus zelf de inhoud niet; het produceert slechts de meest waarschijnlijke of gewenste uitkomst van wat gevraagd wordt.

Is AI goed of slecht?

Techniek is niet intrinsiek goed of slecht, maar ook nooit neutraal. Techniek neemt de kenmerken aan van degenen die haar bedenken, bouwen, financieren en gebruiken. Er zijn gerechtvaardigde zorgen:

- Grote AI-leveranciers koesteren een ongekend techno-optimisme: AI zou alle grote wereldproblemen kunnen oplossen. Dat lijkt op het creëren van een technologische god.
- Er zijn honderden miljarden euro's nodig voor de bouw van rekencentra. Dat geld moet worden terugverdiend, wat de belangen achter AI kleurt.
- Een reëel gevaar is dat mensen hun autonomie en morele verantwoordelijkheid dreigen te delegeren aan geautomatiseerde systemen die zij zelf niet begrijpen.

2. AI in de gemeente: onderwijs, prediking en pastoraat

De opkomst van AI roept de vraag op hoe sprekers, onderwijzers en oudsten ermee mogen omgaan. Ons antwoord is genuanceerd: AI als hulpmiddel is geoorloofd, AI als vervanger is dat niet. Voorts zijn wij van sterk mening dat chatbots geen plaats hebben in pastorale ondersteuning, en dat niemand zich in moet laten met AI-toepassingen die de persoon van Christus nabootsen.

AI kan prachtige en correcte teksten produceren, maar mist het essentiële. Het heeft:

- geen hart en geen liefde voor de mens;
- geen relatie met Christus;
- geen inwoning van de Heilige Geest;
- geen geweten en geen moreel besef.

AI kan teksten en preken genereren die zeer bijbels klinken, en is zelfs in staat de Bijbel daarbij als enige bron te gebruiken. Wat een spreker dagen van gebed, studie en worsteling kost, produceert AI in een minuut. Maar dat is nu juist het probleem: AI doet het allemaal buiten God om, zonder de bijbeltekst van binnenuit te kennen, te begrijpen en te doorleven. De Bijbel zegt daarover:

- *“Geliefden, geloof niet elke geest, maar beproef de geesten of zij uit God zijn; want er zijn veel valse profeten in de wereld uitgegaan.” - 1 Johannes 4:1*
- *“Beijver u om uzelf welbeproefd voor God te stellen, als een arbeider die zich niet hoeft te schamen en die het Woord van de waarheid recht snijdt.” - 2 Timotheüs 2:15*
- *“En dezen waren edeler van gezindheid dan die in Thessalonica, want zij ontvingen het Woord met grote bereidwilligheid en onderzochten dagelijks de Schriften om te zien of die dingen zo waren.” - Handelingen 17:11*

Prediking en onderwijs is meer dan informatieoverdracht. Wie een preek of studie maakt, wordt door dat proces zelf gevormd, onder invloed van de Heilige Geest, gevoed vanuit het Woord van God:

- *“Maar de Trooster, de Heilige Geest, Die de Vader zenden zal in Mijn Naam, Die zal u in alles onderwijzen en u in herinnering brengen alles wat Ik u gezegd heb.” - Johannes 14:26*

De worsteling met de Schrift is dus geen bijzaak, het is een wezenlijk onderdeel van het proces dat niet los van een persoonlijke relatie met God plaats kan vinden. AI kan aanbidding simuleren, onder woorden brengen, maar mist het wezen ervan: de passie, de persoonlijke overtuiging, de omgang met Christus. De Heilige Geest werkt door de mens, niet door een algoritme.

3. Wat staat Rehoboth wel en niet toe?

Op grond van bovenstaande overwegingen hanteert gemeente Rehoboth de volgende richtlijnen voor allen die spreken of onderwijzen binnen de gemeente:

- Toegestaan: AI inzetten als onderzoeksassistent om literatuur te verkennen, historische of taalkundige informatie checken, eigen gedachten ordenen, of zoeken naar een betere formulering voor iets wat de spreker zelf al heeft doordacht.
- Niet toegestaan: AI een eerste versie laten schrijven die de spreker of onderwijzer daarna aanpast. AI is dan de feitelijke auteur en grondlegger van de boodschap.
- Het gaat erom dat de spreker of onderwijzer de inhoud zelf beheerst, en dat hij door de bijbeltekst gevormd is om tot “al de raad Gods” te komen (Handelingen 20:27). Als dat zo is, dan kan hij AI zo nodig als aanvullend gereedschap gebruiken. Maar als AI de directe of indirecte auteur van de boodschap is, wordt er een grens overschreden.

Voorts wordt voor iedereen in de gemeente het gebruik van AI-chatbots die de persoon van Christus, God de Vader of de Heilige Geest nabootsen zeer sterk ontraden.

4. Slotwoord

Wij beseffen terdege dat dit niet het enige en het laatste is wat over AI gezegd kan worden. De technologische ontwikkelingen gaan snel, wat aanleiding kan zijn om deze standpuntnotitie in de toekomst bij te stellen.